

Nieuwe Tijden

Les 6 Het leven van Celina en Clement

Nieuwe Tijden (deel 2) / de tijd van de volkeren (van 1800 tot 1945)

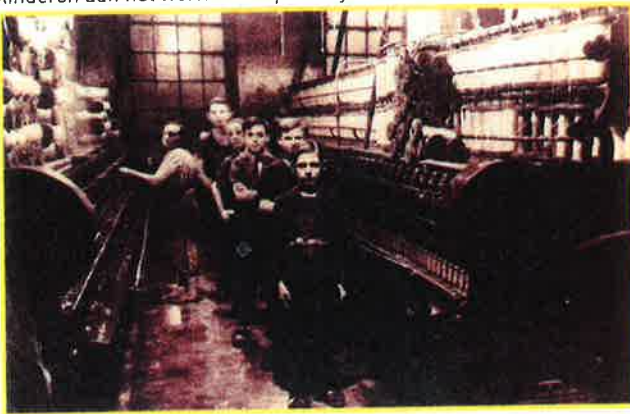

Hoi, hier woon ik. Dit is ons huisje. Naast ons woont Fonsje. Hij heeft nog vijf broers en drie zussen! Dat is wel het record in de straat. Thuis zijn we met z'n zessen. Dat is al meer dan genoeg. Een straat met kleine arbeidershuisjes is een beluik. In ons beluik wonen wel honderd gezinnen. We hebben samen maar twee waterpompen en zes toiletten. Het vuile water loopt gewoon door een goot in het midden van ons straatje. Nee, hier ben ik niet zo trots op.

Celina

kinderen aan het werk in de spinnerij

Dit is de spinnerij waar ik elke dag samen met mijn mama ga werken. We beginnen om zes uur 's morgens. Pas twaalf uur later zijn we terug thuis. Als het druk is, werken we soms tot acht uur 's avonds. Het is hier gevaarlijk werken. De kleine kinderen rapen de pluusjes van tussen de machines. Zij moeten voortdurend opletten dat ze er niet in vast raken. Zo verloor Fonsje drie vingers van zijn linkerhand. We zijn soms gewoon zo moe dat we amper onze ogen kunnen openhouden. Onze baas of patroon is heel streng. We moeten luisteren en niet klagen. Anders worden we onmiddellijk ontslagen.

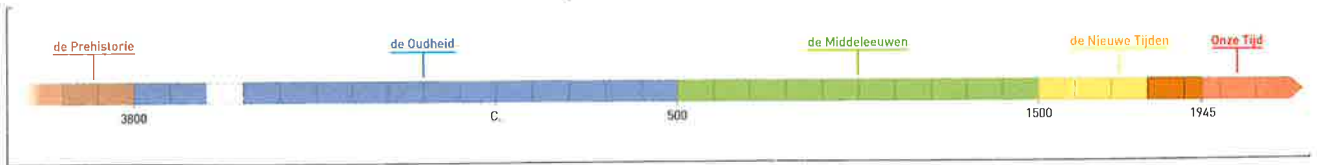
Soms droom ik over Clement, het zontje van onze patroon. Zijn leven is zo veel makkelijker en leuker. Hij mag naar school, hij speelt en krijgt al die lekkere dingen.

een rijke familie

Les 6 Het leven van Celina en Clement

1 Het leven van Celina

Vul de woordvelden aan. Gebruik de woorden uit je bronnenboek. Je mag ook pijlen bij zetten.

Celina woont

Celina werkt

Celina droomt

2 Arbeiders en patroons

Verklaar met je eigen woorden. Gebruik je bronnenboek of woordenboek.

patroon: _____

beluik: _____

spinnerij: _____

kinderarbeid: _____

Les 6 Met Celina naar de fabriek

Nieuwe Tijden (deel 2) / de tijd van de volkeren (van 1800 tot 1945)

Celina vertelt ...

Dag jongens en meisjes, ik ben Celina! Herinner je me nog?

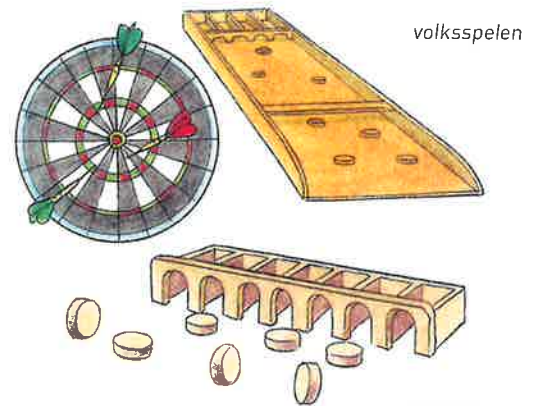
Leuk is het hier niet echt, hoor! Ik moet **elke dag hard werken**. Meestal zo'n **twaalf uur per dag**. Doodmoe ben ik als ik 's avonds thuiskom, maar dan moet ik mama nog helpen met koken. Ik moet ook voor mijn kleine broers en zussen zorgen. **Iedereen in ons gezin moet mee gaan werken**. Anders hebben we geen geld genoeg om eten te kopen. Voor de patroon van de fabriek is dat mooi meegenomen. Hij denkt: hoe langer mijn machines draaien, hoe meer ze opbrengen.

Ken jij het **werkboekje**? Elke arbeider moet er eentje hebben. Als je in een fabriek begint te werken, moet je het afgeven. **Onze patroon noteert er al zijn klachten in!** Wanneer je tegenspreekt, iets per ongeluk kapotmaakt of iemand probeert te beschermen: het komt allemaal in je werkboekje!

Zo kunnen we nooit ander werk zoeken, want we moeten altijd eerst dat boekje voorleggen. Omdat wij ook nog zo **schandelijk slecht** worden **betaald**, noemen we dat het 'slavernijboekje'.

Gelukkig is er ook goed nieuws! Zo is er sinds kort de **verplichte zondagsrust**. Meestal eten we dan ook een **stukje vlees**. Mijn vader trekt dan samen **met andere mannen naar de herberg**. Sommigen **drinken er hun hele weekloon op**. Dat is natuurlijk heel vervelend, want dan blijft er **nauwelijks genoeg geld over om eten te kopen!**

Als ik dan **toch even vrije tijd** heb, dan speel ik het liefst mooie, romantische verhalen na in mijn **toneelgroep**. Dat is echt ontspannend. Andere mensen ontspannen zich met **volksspelen, duivenmelken of volksdansen**.

volksspelen

volksdansen

duivenmelken

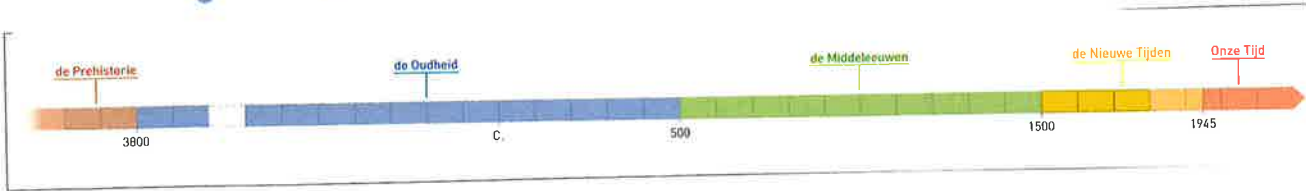
Wist je dat ...

- > mensen 100 jaar geleden gemiddeld 44 jaar oud werden? Nu is dat rond de 80 jaar!
- > er 100 jaar geleden maar 2 miljard mensen waren op de aarde? Nu is dat ruim 6 miljard!
- > het nog maar sinds bijna 100 jaar is dat kinderen onderwijs moeten volgen (leerplicht)? Eerst was dat tot je veertiende, nu tot je achttiende.

Les 6 Met Celina naar de fabriek

1 De tijdsband

2 Oorzaak > gevolg

Je krijgt de oorzaak. Omschrijf een gevolg.

OORZAAK	GEVOLG
Grote gezinnen met veel kinderen hebben veel eten nodig.	→
Het werkboekje wordt ingevoerd.	→
Op zondag trekken de mannen naar de herberg.	→

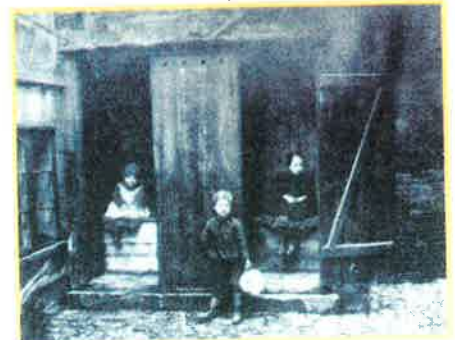
3 Arbeiders in de 19e eeuw

Vul aan. Kies uit: werkboekje - lange - kinder - lage - gevaarlijke.

slechte arbeidsomstandigheden in de 19e eeuw:

- _____ lonen
- _____ werkdagen
- _____ -arbeid
- _____ werkomstandigheden
- _____ zorgde ervoor dat je moeilijk kon veranderen van werk

op het toilet in het beluik

4 Hobby's: vroeger, vandaag of beide?

Kruis aan naast elke ontspanningsmogelijkheid: is het van vroeger, van vandaag of van beide tijden?

	vroeger	nu	beide
1 duivenmelken			
2 volksdansen			
3 naar de kermis gaan			
4 gamen			
5 naar een pretpark gaan			
6 toneelspelen			
7 chatten			
8 in de fanfare spelen			

Welk besluit past het best? Kruis aan.

- Veel van wat men vroeger deed, doet men nu ook, maar met veel minder mensen of op een andere manier. Er kwamen heel wat nieuwe mogelijkheden bij.
- Nu doen mensen compleet andere zaken in hun vrije tijd. Veel nieuwe mogelijkheden kwamen in de plaats. Oude hobby's zie je nu niet meer.

5 Kloof tussen arm en rijk

Kleur het bij de zinnen **rood** als ze over de **arbeiders** gaan.

Kleur het **blauw** als ze over de **patroons** gaan.

- 1 Ze klopten lange uren. Dagen van twaalf tot vijftien uur werken waren zeker geen uitzondering.
- 2 Ze woonden in kleine huisjes met hele grote gezinnen.
- 3 Ze ontvingen hoge huurprijzen.
- 4 Ze hadden een machtig instrument, het werkboekje, waarmee ze veel mensen konden bedreigen en chanteren.
- 5 Hun wil was wet. Ze duldden geen tegenspraak.
- 6 Ze woonden in mooie statige herenhuisen.
- 7 Ze hadden weinig te eten, werden vaak ziek en raakten regelmatig gewond tijdens het werk.